

Obsah

Předmluva	12
Jak studovat v této knize	14
Na začátku teorie je matematika a mechanika (J. Krutina)	16
Jednotky času	21
Rychlost	21
Zrychlení a zpoždění (zpomalení)	23
Obvodová rychlost	26
Síla, tíha, tlak	27
Odstředivá síla	29
Práce	30
Pohybová energie	30
Výkon	32
Charakteristika motoru	34
Krouticí (točivý) moment a dvojice sil	35
Kmitání a vyvažování	37
Tření	39
Valivé tření	41
Viskozita	43
Teplota a teplo	43
Výhřevnost	44
Teorie spalování v motoru (J. Krutina)	45
Tlakový diagram p-v	50
Indikátorový diagram a účinnost	51
Kompresní poměr	55
Porovnání různých motorů	58
Něco z teorie proudění (J. Krutina)	60
Karburaátor	61
Čelní odpor	65
Jak čteme technické výkresy? (B. Dobrovolný)	68
Technologie (B. Dobrovolný)	75
Plánování a příprava výroby	75
Technické materiály	76
Zkoušení technických materiálů	82
Paliva motorových vozidel (F. Cimburek)	84
Maziva motorových vozidel (F. Cimburek)	91
Minerální oleje	91

Oleje automobilové převodové aj.	98
Výměna oleje v motoru	99
Výměna oleje v převodovce a rozvodovce.	100
Plastická maziva	100
Ostatní pomocné materiály motorových vozidel (F. Cimburek)	103
Ruční obrábění a zpracování kovů (B. Dobrovolný)	107
Názvy základních nástrojů	107
Řezání kovů	110
Pilování	112
Měření	119
Orýsování	129
Vyrovnávání	132
Ohýbání	133
Sekání	135
Zaškrabávání	137
Střihání	139
Vrtání	141
Řezání závitů	146
Kování	147
Nýtování	152
Pájení	153
Svařování	154
Tepelné zpracování kovů	158
Jak prodloužíme trvanlivost nástrojů?	163
Strojní obrábění kovů (B. Dobrovolný)	164
Soustruhy a soustružení	164
Brusky a broušení	168
Frézky a frézování	172
Hoblovací stroje a hoblování	175
Číslicově řízené obráběcí stroje	176
Lisování plastických hmot	177
Hluboké tažení a vytlačování	177
Zvláštní způsoby obrábění	179
Součásti strojů a mechanismů (F. Cimburek)	182
Šrouby	182
Spojovací čepy	183
Kolíky	184
Pružné pojistky	184
Stavěcí kroužky	184
Závlačky	184
Klíny a pera	185
Osy a hřídele	185
Ložiska	186
Spojky	188
Ozubená kola	188
Uzavírací přístroje	189
Pneumatiky (F. Cimburek)	191
Druhy pneumatik	191
Označení pneumatik	195
Adheze pneumatik k vozovce	199

Hlučnost desénu	201
Vzorování boku pláště	201
Bezdušové pláště	202
Konstrukce duší	203
Některé příčiny poškození pneumatik	203
Následky a charakteristické znaky některých poškození	205
Běžné závady na duši	210
Výrobní závady pneumatik	211
Záruka jakosti pneumatik	213
Péče o pneumatiky	214
Pneumatiky pro jízdní kola	216
Pneumatiky pro ruční a průmyslové vozíky	217
Pneumatiky pro motokola, skútry a motocykly	217
Pneumatiky pro osobní automobily	218
Maximální rychlosti pro pneumatiky Barum	218
Používání bezdušových pneumatik pro osobní automobily	219
Diagonální a radiální pneumatiky	219
Nejpoužívanější vozidla v ČSSR a jejich oráfování	221
Pneumatiky pro dodávkové a lehké nákladní automobily	223
Pneumatiky pro práce v těžkém terénu	224
Pneumatiky pro nákladní automobily, autobusy a přívěsy	224
Pneumatiky pro traktory a některé zemědělské stroje	224
Pracovní stroje (F. Cimburek)	227
Zdvíhací zařízení	227
Zdviháky	227
Zdvihadla	229
Kladkostroje	230
Jeřáby	231
Výtahy	232
Údržba lan a kloubových řetězů	233
Čerpadla	234
Kompresory	235
Obsluha strojů	237
Elektrotechnika motorových vozidel (F. Cimburek)	240
Všeobecný popis	240
Základní vlastnosti elektrického obvodu	242
Magnetismus	244
Elektromagnetická indukce	245
Zapalování	249
Předstih zážehu	252
Transformátory a cívky	253
Usměrňovače	253
Akumulátory	254
Spouštěč	256
Světlomety aj.	257
Elektrická výzbroj motocyklu	258
Motory — přehled (B. Dobrovolný)	264
Parní motory a turbíny	264
Plynové turbíny a letecké motory	268

Stirlingův motor	269
Setrvačnickové motory	270
Spalovací motory	271
Základní popisy spalovacích aj. motorů	272
Rozdělení motorových vozidel (F. Cimburek)	289
Jednostopá vozidla	293
Rozdělení jednostopých vozidel	294
Směry ve vývoji jednostopých vozidel	301
Základní části jednostopého vozidla	302
Mopedy a malé motocykly	303
Motocykly	310
Rám motocyklu	313
Vypružení motocyklu	315
Kola	325
Brzdy a brzdění	327
Motory motocyklů	329
Mazání motocyklových motorů	335
Funkce karburátoru	338
Údržba a opravy motocyklu	340
Automobily a ostatní motorová vozidla (F. Cimburek)	341
Podvozek, hnací ústrojí, převodová ústrojí, karosérie	341
Základní rozměry vozidel	341
Základní rozčlenění automobilu	343
Motory-motory benzinové	347
Tvoreni směsi	351
Rozvodový mechanismus	353
Klikový mechanismus	355
Motory vznětové (naftové)	355
Různopalivové motory	357
Vstřikovací zařízení	358
Nucené plnění naftových motorů	359
Dvoudobé naftové motory	360
Mazání motorů	362
Čištění paliva	365
Vývojové motory	367
Spalovací turbína	367
Chlazení motorů	369
Chlazení kapalinové	369
Chlazení vzduchem	372
Chlazení oleje	374
Čističe vzduchu	375
Převodová ústrojí	376
Hydraulické spojky	379
Hydraulické měniče momentu	382
Převodovky	384
Kloubové spojovací hřídele	392
Hnací nápravy	393
Rozvodovky	394
Přední hnací náprava	397
Pohon s motorem vzadu	399
Zdvojené zadní nápravy	400
Převodové mechanismy řízení	400

Řídicí náprava	402
Strojní řízení (servořízení)	402
Ovládací páky a pedály	404
Brzdy	406
Zavěšení kol a pružení vozidla	412
Osobní vozidla (F. Cimburek)	416
Škoda Octavia, Octavia super	426
Škoda Octavia combi	428
Škoda Felicia	430
Škoda 1202 STW	431
Škoda 1203 mikrobus	432
Škoda 1000 MB	434
Škoda 1000 MBX de luxe, 1000 MBG de luxe	437
Škoda 1100 MB de luxe, 1100 MBX de luxe	438
Škoda 100	439
Škoda 110 L, 110 LS	440
Škoda 110 R coupé	441
Tatra 603	443
Wartburg 1000-353	444
Moskvič 408	445
Moskvič 412	447
Volha M 21	447
Volha GAZ-24	449
Polski Fiat 125 P	450
VAZ 2101-Žiguli	451
Saab 96 V 4, 95 V 4	452
ZIL 111	454
Fiat 850	454
Dacia 1300	455
Nákladní vozidla (F. Cimburek)	456
Čelní uspořádání řídičské budky	468
Sklápěcí budka řidiče	470
Jiné způsoby umístění budky řidiče	471
Umístění motoru	472
Umístění převodových mechanismů	479
Některé vnější charakteristické znaky	482
Tahače a traktory (F. Cimburek)	483
Tahače návěsu a jejich zařízení	485
Tahač návěsu Tatra 138 NT 4 × 4, Tatra NT 6 × 6	487
Tahač návěsu Škoda 706 RT	488
Silniční tahač Tatra 141	488
Tahač pro těžké přívěsy Tatra 813 6 × 6	491
Návěsy	493
Přívěsy	494
Traktory	496
Rozdělení traktorů	500
Složení traktorů	501
Ostatní typy — speciální, terénní, autobusy (F. Cimburek)	505
Vozidla při čištění města	507
Vozidla pro odvoz popela a odpadků z domácnosti	507
Vozidla s volně loženým odpadem	507
Popelová vozidla	508
Automobily pro čištění ulic a jiných ploch	509

Samosběrné zametací stroje	510
Kropicí a mycí automobily	512
Sněhové pluhy a frézy	513
Automobily fekální a kulové	514
Požární automobily	515
Silniční jeřáby	516
Autojeřáby	517
Samohybné jeřáby	519
Vyprošťovací (havarijní) vozidla	520
Montážní vozidla (výsuvné plošiny)	520
Doprava kapalin	521
Doprava sypkých, práškovitých, zrnitých hmot	522
Chladírenská vozidla	525
Jednouúčelová karosérie	528
Příklady některých typů jednoúčelové karosérie	529
Podvalníky	531
Terénní automobily	533
Autobusy	534
Městský autobus	536
Meziměstský autobus	538
Dálkový autobus	539
Poschodový autobus	541
Kloubový autobus	541
Osobní návěs	543
Autobusový přívěs	543
Opravy a údržba automobilů (F. Cimburek)	545
Běžné způsoby oprav motorových vozidel	548
Značení součástí	550
Výměna pouzder	553
Vyjímání zlomených svorníků a šroubů	556
Těsnění	557
Pístní kroužky	560
Písty	561
Ventily a rozvod	563
Karbúratory	564
Zapalovací svíčky	565
Převodovky	565
Brzdy	566
Sbíhavost kol	570
Přehled hlavních poruch, jejich příčiny, náprava (F. Cimburek)	570
Opotřebenění váleů	571
Vliv čistoty mazacího oleje	573
Vliv čistoty nasávaného vzduchu	573
Opotřebenění pístních kroužků a pístů	574
Opotřebenění čepů a ložisek klikového hřídele	575
Vlivy na hospodárnost provozu	575
Opravy vozidel	581
Jak si počínat při poruše	582
Některé běžné poruchy motorových vozidel	583
Poruchy vznětového motoru	590

Dopravní předpisy, dopravní značky, vybavení vozidla (F. Cimburek)	593
Část I — Všeobecná ustanovení	595
Část II — Jízda vozidly	598
Část III — Přeprava osob a nákladu	614
Část IV — Řízení silničního provozu	618
Část V — Zvláštní znamení pro některé účastníky silničního provozu	623
Část VI — Zvláštní ustanovení o provozu na dálnicích	626
Část VII — Závěrečná ustanovení	628
Výběr otázek a odpovědí z pravidel silničního provozu	630
Řešení dopravních situací	639
Podmínky provozu na pozemních komunikacích	643
Dopravní značky	649
Odpovědnost za škody, způsobené provozem motorových vozidel (J. Tyl)	659
Občanskoprávní odpovědnost za škody způsobené provozem motorových vozidel (J. Tyl)	682
Havarijní pojištění	688
Rozsah pojištění	689
Daň z motorových vozidel (J. Tyl)	696
Používání vlastních osobních vozidel k služebním jízdám (J. Tyl)	698
Používání služebních automobilů bez řidiče pracovníky socialistických organizací (J. Tyl)	700
Pojištění při cestách motorovými vozidly do ciziny (J. Tyl)	702
Silniční zákon (J. Tyl)	703
Přehled zákonných ustanovení (J. Tyl)	705
Co dělat po dopravní nehodě; příklady situací a jejich řešení (P. Vojna)	707
Pojem účasti na dopravní nehodě	708
Poskytnutí pomoci	710
Opatření k zajištění bezpečnosti provozu	716
Opatření k obnově silničního provozu	717
Ohlášení nehody a další úkony	717
Na závěr	722
Pravidla první pomoci při úrazech (M. Cimburková)	723
Abecední rejstřík	734